

Van VBO/Strategie & Control
Aan Gemeenteraad
Datum 25 november 2021
Kenmerk
Betreft Raamwerk: monitoring en volgen voortgang Agenda 2030

Contactpersoon
Michel van Leemput / Marius Bakx

E mpr.van.leemput@dordrecht.nl/
mca.bakx@dordrecht.nl

Monitoring en volgen voortgang Agenda 2030

Doel van de monitoring is om *zowel college als raad* periodiek te informeren over en te betrekken bij de voortgang op de Agenda 2030 doelen en de uitvoering van de programma's die zijn gefinancierd met de middelen uit opbrengst van de Eneco-aandelen (de Reserve Agenda 2030 en reserve dividend compensatie). Deze monitoring valt dus uiteen in het volgen van de voortgang op een aantal onderdelen:

1. De voortgang op (a) de doelstellingen en (b) de factoren/variabelen ("raderen") die bijdragen aan het realiseren van de doelstellingen. Doel is om in beeld te brengen of de maatschappelijke doelen uit de agenda 2030 in praktijk ook dichterbij komen.
2. De voortgang op de afzonderlijke programma's/reserveringen. Doel is hier om te laten zien of de concrete investeringen ook echt plaatsvinden en welke concrete acties zijn gerealiseerd.

De onderdelen 1 en 2 nemen we op in een jaarlijkse rapportage aan de raad over de voortgang op de Agenda 2030. De vorm van de rapportage is een raads-informatiebrief die gelijktijdig met de kadernota in de raad ligt. De rapportage is bedoeld om een overzicht over de hele agenda te schetsen en de hoofdlijn van de voortgang op de afzonderlijke programma's/reserves. Daarbij moeten we er rekening mee houden dat jaarlijks monitoren de eerste jaren mogelijk nog slechts in beperkte mate zichtbare verschuivingen zal laten zien in termen van de uitkomsten. De brede maatschappelijke effecten hebben naar verwachting tijd nodig om zichtbaar te worden en worden ook beïnvloed door omgevingsfactoren. Het is dus nodig de cijfermatige uitkomsten ook zo goed mogelijk te duiden.

In aanvulling hierop zal de raad meer gedetailleerde informatie over de programma's ontvangen in voortgangsrapportages per programma (*NB: afspreken dat dit bij alle programma's gebeuren*) en bij kredietaanvragen.

Naast deze manieren van voortgang meten, bevat het raamwerk de volgende elementen:

3. Een meer kwalitatieve manier om de raad te betrekken.
4. In beeld brengen of de aannames in de maatschappelijke businesscases (de verwachte maatschappelijke effecten in de praktijk zichtbaar zijn).

Hieronder lichten we deze elementen toe.

Ad 1a. Voortgang op doelstellingen van de Agenda 2030

De overkoepelende doelen van de Agenda 2030 zijn:

- Groei van bevolking.
- Groei van werkgelegenheid.
- Groei van economie.
- Behoud van publieke voorzieningen.

De voortgang op deze doelstellingen meten we met in gang van de begroting 2022 als onderdeel van een nieuw dashboard (jaarlijks). Hier meten we dus *outcome*.

Het dashboard bevat de volgende indicatoren:

Indicatoren dashboard 2030

Onderwerp/doel	Indicator
Inwoners	Bevolkingsgroei in aantallen
	Relatieve bevolkingsgroei in procenten
Jongeren	Relatieve aandeel jongeren t/m 35 jaar in procenten
Opleiding	Aantal leerlingen en studenten dat hoger onderwijs volgt
Welvaart	Gemiddeld besteedbaar inkomen
Werkgelegenheid	Aantal werkzame personen
Werkloosheid	Relatieve werkloosheid in procenten
Economie	Bedrijfsvestigingen in aantallen
	BBP (Bruto Binnenlands Product) per inwoner
Financieel	Structurele exploitatieruimte
	Netto Schuldquote
	Omvang Reserves Agenda Dordrecht 2030

Ad 1b. Bewegen de raderen?

De informatie in het dashboard vullen we aan met indicatoren over factoren/variabelen in het Agenda 2030 raamwerk. De overkoepelende doelen uit het raamwerk zijn immers vertaald in factoren/variabelen waar Dordrecht prioriteit aan geeft om de doelen te bereiken. Door de voortgang te volgen op deze factoren/variabelen krijgen college en raad een beeld van de maatschappelijke effecten van het totale pakket aan Agenda 2030 investeringen. Ook hier meten we dus *outcome* om te laten zien wat de gerealiseerde investeringen bijdragen aan de uitkomsten voor de stad.

Onderstaand schema bevat een overzicht van factoren/variabelen en mogelijke indicatoren daarbij.

Factoren	Variabelen	Indicator (ideeën)	Bronnen
Ondernemerschap		<ul style="list-style-type: none"> Top 5 MKB vriendelijkheid Arbeidsmarktspanning (= de verhouding tussen openstaande en kortdurende vacatures, op Drechtsteden niveau) Mogelijk nog aanvullende indicatoren 	Begroting UWV/CBS/ArbeidsmarktInZicht
Menselijk kapitaal	<ul style="list-style-type: none"> Werkloosheid Aandeel hbo-wo in beroepsbevolking 	<ul style="list-style-type: none"> Werkloosheid (naar opleidingsniveau laag-middelbaar-hoog) Beroepsbevolking (naar opleidingsniveau laag-middelbaar-hoog) Toeleiding onderwijs - arbeidsmarkt 	CBS/ArbeidsmarktInZicht CBS/ArbeidsmarktInZicht Meetbaar maken
Kennisinfrastructuur	Onderwijskwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> Referentieniveaus op taal, rekenen en lezen Absolute leergroei op taal, 	Jaarlijkse meting op schoolniveau (openbare data) Jaarlijkse meting op

Factoren	Variabelen	Indicator (ideeën)	Bronnen
		rekenen en lezen • Doorstromingsniveau PO-VO • Opleidingsniveau VO-MBO+	ontwikkeling van schoolniveau (openbare data) Via uitstroomgegevens (openbare data), meetbaar maken voor specifieke doelgroep Openbare data/ meetbaar maken voor specifieke doelgroep. Is gebaseerd op EBB (enquête); daarom niet jaarlijks
Fysieke infrastructuur	Bereikbaarheid (via weg, spoor, water)	• Modal shift (wordt ook indicator in omgevingsvisie) • Indicator voor bereikbaarheid van en naar de stad evt. pendel (ingehend, uitgehend, saldo) • % tevreden over reistijd woon-werk	Is gebaseerd op EBB (enquête); daarom niet jaarlijks CBS/ArbeidsmarktInZicht CBS/Brede welvaart
Leefklimaat	• Afwezigheid van luchtvervuiling en (geluids)overlast • Woningaanbod (betaalbaarheid, kwaliteit, percentage koopwoningen)	• Indicatoren luchtkwaliteit (fijnstof (PM ₁₀ en PM _{2,5}) en stikstofdioxide (NO ₂) • Aantal geluidsbelaste woningen (gestaffeld) • Totaal aantal woningen en percentage koopwoningen • Woningaanbod naar (vraag)prijsklassen • Totaal toegevoegde woningen (nieuwbouw en panden omgebouwd naar een woonfunctie) • Hoeveelheid woningen die op de markt komt onder de NHG-norm • Oppervlakte en prijs/waarde van nieuwbouw • Hoeveelheid groen	Monitor nationaal programma luchtkwaliteit en schone luchtakkoord OZHZ houdt aantal geluidsbelaste woningen bij Woonmonitor Indeling in prijsklassen woningaanbod stadsbreed volgen met data Kadaster. Verkochte woningen naar verkoopprijzen en verhuurde sociale woningen naar huurprijzen CBS/BAG voor aantallen (toegevoegde woningen) BAG voor oppervlakte Gezond bewegen inwoners GGD Gezondheidsmonitor

Ad 2. Voortgang van de programma's/reserveringen onder Agenda 2030

Hier gaat de monitoring meer in detail over de voortgang van de implementatie van de programma's. Het idee is om per programma beknopte formats op te stellen. Deze bevatten kernachtig indicatoren per programma. Dit vraagt per programma een format dat ingaat op onderstaande punten:

- de daadwerkelijk investeringsvolumes en uitputting van de reserves (input);

- output indicatoren die laten zien wat de investeringen moeten opleveren in directe acties en resultaten (denk aan aantallen woningen, gerealiseerde stations, aantal parkeerplekken, aangelegde groenblauwe voorzieningen, wandel en fietspaden, aangepakte bedrijfsterreinen, aantal extra lesuren of extra leerkrachten);
- de planning van de verschillende acties en resultaten.

We meten hier dus zowel *input* (geld) als *output* (acties en resultaten). De formats zijn op hoofdlijnen en gaan niet in detail in op de programma's. Ze zijn bedoeld om een beknopt overzicht over het geheel van de Agenda 2030 en programma's te geven. De formats moeten toegevoegde waarde hebben voor college, raad en ambtelijke organisatie om de implementatie te volgen. Als onderdeel van de jaarlijkse monitoring Agenda 2030 kunnen deze formats aan de raad worden voorgelegd.

Ad 3.a Kwalitatieve betrokkenheid van de raad

Onder 1 en 2 is de insteek meer de klassieke manier van voortgang bewaken. Daarnaast stellen we voor om de betrokkenheid van de raad ook op meer kwalitatieve manier te bevorderen. We kunnen dit bijvoorbeeld doen door middel van werkbezoeken van een aantal leden van de raad en college, betrokken ambtenaren aan het werk in uitvoering. Dat biedt inzicht en de kans voor een meer open gesprek over de voortgang. Het kan leiden tot begrip over en weer, meer gevoel van gezamenlijkheid en wederzijds begrip.

Ad 3.b Kwalitatieve duiding door het Onderzoekcentrum Drechtsteden (OCD)

Naast de inzet op "tellen", via de indicatoren, zetten we ook in op vertellen. We laten het verhaal achter de cijfers vertellen. Wat zeggen al die scores op de indicatoren bij elkaar nou precies? Zijn we op de goede weg? We laten het OCD de bijdrage van onze inspanningen aan de strategische Agenda 2030 doelen duiden. Een belangrijk argument om dit door het OCD te laten doen, is dat we niet 'ons eigen vlees willen keuren'.

Ad 4. Rapportage over de maatschappelijke effecten uit de businesscases

In de besluitvorming rondom Agenda 2030 hebben maatschappelijke businesscases een grote rol gespeeld. Het ligt voor de hand om ook periodiek te toetsen of de aannames kloppen zoals we de verwachtten bij de besluitvorming; zien we de verwachte maatschappelijke effecten uit de businesscases en kunnen we deze ook meten en inzichtelijk maken en zien we causale verbanden met de programma's. Deze analyse vraagt specifieke expertise. Daarom zullen we een extern bureau eenmaal tot 4 jaar een analyse van de maatschappelijke effecten laten maken. Deze frequentie kiezen we omdat deze effecten pas na verloop van tijd zichtbaar zullen worden. Voor verschillende investeringen zal dit ook in een eerste rapportage over 4 jaar nog niet het geval zijn. De eerste keer een jaar voor de volgende raadsverkiezingen. Om een goede basis te hebben zal er een nulmeting moeten worden gedaan na akkoord van de raad op deze aanpak.